

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preciosa || Hiero-||theca || Dvodecim || Vnionibvs ||
Colo-||niensis Historiae || Exornata**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1634

Caput Tertium. Praemisso sacrarum literarum elogio, ex 16. tabulis circa
S. Engelberti Hierothecam expressis, priores octo explicat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9564

A quasi humi afflictus parriedarum plagas excepturus? Quæ singula accuratius Cœlatoris exprimeret stylus, cui ea relinquimus, nos quæ Historicorum sunt, prosequemur.

Caput Tertium.

Ex sedecim tabulis circa hierothecam S. ENGELBERTI expressis priores octo explicat.

Primæ tabule inscriptio.

NASCITVR ANNO 1185.

B *Saluabo gregem meum & non erit vltra in rapinam &c. Et suscitabo super eas pastorem vnum, qui pascat eas. Isaia 23.*

HISTORIA.

A NNO Dominicæ incarnationis quinto supra millesimum centesimum octogelimum S. ENGELBERTVS Archiepiscopus Colonien- Natiuitas
sis S. R. I. Prorex princeps Elector & per Italiam Archicancellarius S. ENGLB.
Westphaliæ & Angariæ Dux, Ecclesiasticæ libertatis assertor &c. in lucem fuit editus matre Margaretha, Henrici Geldriensium Comitis &
C Seinardæ Brabantæ filia ac patre Engelberto montium & Altenæ Comite, qui inauspicatum per id temporis cum Arnsbergenfi Comite gerebat bellum. *Histor. S. Engelberti lib. 1 c. 2.*

Hoc quoque anno Greuerodense coætaneum S. ENGELBERTO B. M. Monasteriū in Greuerode Sā-
Virg. Monasterium fuit excitatum in meditullio terræ Montensis. *hif. cto coætaneum.*
S. Engelberti lib. 3. ad caput 54.

Secundæ Tabule inscriptio.

EPISCOPATVM MONASTERIENSEM RESPVIT
PROPTER IVENTVTEM.

D *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron. Heb. 5. 4.*

HISTORIA.

A NNO millesimo ducentesimo tertio, Hermanno è Cattimeloboco- Episcopatū
rum gente Monasteriensi in Westphalia Episcopo vita defuncto, Monaste-
S. ENGELBERTVS omnium postulatus ad infulam suffragijs; eo se oneriem re-
te & honore per atatem expediuit; quod duodeviginti annos natus se spuit.
tanto muneri imparem omnino asseueraret. *Historia Sancti Engelberti*
cap. 3. lib. 1.

Tertia Tabula inscriptio.

INAUGVRATVR ARCHIEPISCOVVS.

Constituit eum Dominum domus sue & principem omnis possessionis sue. Pl. 10 4. 21.

HISTORIA.

Fit Archie-
pif. Colon. **A** Nno 1216. die 28. Februar. S. ENGELBERTVS annum egressus tricesimum, ad Colonienfis Ecclesie trium Archiepiscoporum schismate grauiter quassata cathedram euectus, obtenta à Petro Cardinale S. Potentianæ confirmatione, Regalibus à Friderico Imperatore liberaliter fuit donatus. *Hist. S. Engelb. cap. 4. lib. 1.*

Quarta Tabula inscriptio.

HENRICVM REGEM ROMANORVM CORONAT.

Dabit Imperium Regi suo & sublimabit cornu Christi sui 1. Reg. 2.

HISTORIA.

Coronat
Regē Ro-
manum. **A** Nno 1222. octauo Idus Maij. S. ENGELBERTVS Archiepiscopus & Princeps Elector Colonienfis, Romani Imperij per Germaniam Prorex & Diocesces, regijs insignibus apud Aquas Graneas presentibus totius Imperij Proceribus inaugurauit Henricum Siculum eius nominis septimum, puerum decennem, Friderici Secundi filium, Henrici VI. nepotem. Friderici Barbarossæ ex Beatrice * Reginaldi C. Burgundie filia, quam repudiata Adelheide Marchionis de Vohburch filia, duxerat, pronepotem, cuius ipse S. Episcopus noster curam gerebat. Siffridus verò lib. 2. author est, Henricum Rasponem appellari, esse que Hermanni Thuringie Landtgrauij filium atque fratrem Conradi in ordine Teutonico Magistri Generalis, Hermanni in iuuentute anno 1215. defuncti atque Isenaci apud patrem sepulti; Germanum quoque Ludouici, qui Sanctam duxit Elizabetham Regis Hungarie filiam. Sed errat, Nam ex omnium istius æui scriptorum maximè Godefridi ad ann. 1220. 1222. sententia, Henricus non Hermanni est filius, sed Friderici II. cui per errorem idem Siffrid. geminos tantum tribuit filios, Conradum & Meinfredum. vt igitur de his plenius constet, ea ex probatis illius seculi authoribus subijciam. Fridericus ipse matrem nactus Constanriam (vt plures ostendunt Innocentij Pontificis literæ ad ipsam eiusque filium data) filiam Rogerij Siciliae Regis, ex Alberia coniuge progenitam: *Alexand. Abbas Celestin. lib. 3. ad Rogerium Regem.* Friderico vxor fuit Aragonum Regis filia, vt omnes ex epistola 51. Innocentij vnanimiter
contra

- A** contra Bonfinium (qui eam Friderico I. nuptam existimat) docent: discrepant tamen in nomine. Nam Trithem. in *Chro. Hirschau. ad an. 1213.* Chronica Colonienf & P. Petavius Soc. IESU nuper editus in *part. Diar. 2. lib. 10 c. 1.* vocant eam MARIAM, quam antiquus Scriptor Hungarus apud Thomam Jordanum, in *annot. ad Dubrauium, lit. c.* Bzouius ad ann. 1222 Hieron. Blanca in *Geneal. Regum Aragon.* Raimundi & Sanctiæ filiam. Cuspinianus in *Friderico II.* Ioannes Dubrauius Olomuzenf. *li. 4. hist. Bohemia,* appellant CONSTANTIAM, prius Emerico, vel vt ait Innocentius. P. M. in epistolis, Almerico Belæ Regis Hungariæ filio nuptam, quæ ita Friderico à Pontifice desponsata, vt si ante initum matrimonium Fridericus fato defungeretur, Siciliae regnum ad Ferdinandum Constantiæ fratrem deuolueretur; Ex hac, Fridericus solum genuit Henricum, de quo hic agimus, nec Conradum; Ita *Fragmentum hist. ad an. 1212. Vrsperg* & quauis Trithem. d. l. Paul. Lang. in *Chron. an. 1210.* cõtra sentiãt. Alterã duxit Fridericus II. vxorẽ, Ioãnis Brëni Regis Hierosolymorũ filia. *Vrsperg Frag. hist. ad an. 1227. Albert. Stad. ad ann. 1225.* quã *Cuspin. Otto de S. Blas. c. 51. P. Tursellin. & c.* vocãt Iolen, & Iolandã. At *Paduanus mon. li. 1. Chro. an. 1226.* Isabellã. Ex hac genuit Fridericus Conradũ, *Fragm. hist. Paduan. d. l.* quem Trithemius erroneè asserit prioris Mariæ, vt ipse appellat, filium, sicut & huius posterioris filium nuncupat Jordanum. Altera defuncta vxore tertiam duxit Fridericus ex Anglia. *Trithem. d. l. & Paralip. Vrsperg. ad annum 1235.* Mechtildem, *Trithem.* filiam Regis Angliæ *Trith. ibid.* quam ipsius Regis sororem vocant Paralip. Nuptias ait Trith. celebratas Wormatiæ, at Moguntia in mense Augusto, tradunt Paralip. Ex hac vxore procreati duo filij, Fridericus Rex Tusciæ, Ericus Rex Longobardiæ & duæ filia, Agnes vxor Landgrauij Thuringiæ, Constantia vxor Ludovici Landgrauij Hassiæ. ita *Trithem d. l.* vbi addit ex concubina quoque illi natum Manfredum * Siciliae Regem. * *Meinfredũ Siffrid.*
- D** Quod verò Albert. Stad. ad ann. 1212. tradit à Friderico II. ductam Philippi Sueui filiam, quæ nuptijs vix expletis fato concesserit, haud defendi potest, si anno 1202. cum Bzouio affirmes Friderico nuptam Constantiam & anno 1222. extinctam; nisi dixeris anno 1202. desponsam quidem Constantiam, sed ante annum 1212. ad 1213. non ductam. At Godefridus ad ann. 1212. Philippi Sueui filiam ab Ottone IV. Romanorum Rege Northusij ductam tradit, quæ quarta à nuptijs die vitam exhalauerit. Respondebis Philippi primogenitam Ottoni copulatam, vt tradit Bzouius ad ann. 1208. n. 2. ex *Innoc. epist. 161. & seq.* & alteram Fride-

Friderico Imper. matrimonio iunctam, iam refutaberis ex allatis circumstantijs. Nam ijs accurate consideratis Ottoni Imperat. eadem nupta videtur, quæ fertur à Friderico expetita. A

Henricus noster vxorem duxit Agnetem filiam Lupoldi Ducis Austriae, Ursperg. Albert. Stad. ad ann. 1225. Sed hæc de Henrico dixisse sufficiant.

Quinta Tabula inscriptio.

OPERA MISERICORDIÆ S. ENGELBERTI.

Frangere esurienti panem tuum, & egenos vagosq; indue in domum tuam &c. Isa. 58. 7. B

Cum facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neque cognatos tuos, neque fratres tuos, neque vicinos diuites, ne forte te & ipsi reinuitent, & fiat tibi retributio; sed cum facis conuiuium, voca pauperes, &c. & beatus eris, quia non habent retribuere tibi &c.

Misericordia S. ENGELBERTI. **P**AUPERculos sacerdotes neglectis viris Nobilioribus frequenter mensæ suæ adhibitos, suis vestibus induebat, omni hora viduis oppressis alijsque miseris in ferenda ope paratus atque promptus erat. *Historia S. Engelberti lib. 1. c. 9. lib. 2. cap. 5.* Rei frumentariæ inopiam copiosa C
annonæ inuectione ex diœcesi Moguntina subleuabat, Pauperibus nil deesse patiebatur, *lib. 1. cap. 8.*

Misericordia S. Meinwer. **I**ta olim S. Meinwericus egenti Velauia & Teisterbantio subministrata ex Colonienfibus re frumentaria subuenit. Nam vt author miser. apud R. P. Browerum c. 44. tradit, vna pars ex ipsius S. Meinwerici dispositione cessit villicis, altera familiæ indigenti pro numero ipsius & multitudine, tertia in sementem asseruabatur, quarta mendicis erogabatur.

Sexta Tabula inscriptio. D

PRO LIBERTATE ECCLESIASTICA ET ROMANÆ ECCLESIAE OBEDIENTIA MARTYRIZATUR.

Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum &c. & quaerunt animam meam vt auferant eam. *3. Reg. 19. 10.*

HISTORIA.

Martyrizatus. **S**ANCTVS ENGELBERTVS diuini Numinis voluntate Colonienfium ANTIISTES, DECVS, VITA AC SALVS REIPUBLICÆ, mirè ab vniuersis

A uersis orbis Principibus ac Regibus cultus atque honoratus; ex insidijs à Friderico Isenburgico patruelis ipsius filio, acceptis 47. plagis grandioribus horrendum in modum 7. Idus Nouemb. saucius occubuit &c. pag. 292. lib. 2. hist. S. Engelb. c. 7.

Errant igitur Chronica Coloniensia, quæ pridie Idus Nouemb. id est, 12. Nouemb. S. Engelbertum 27. vulneribus tradunt confossum.

Septima Tabulæ inscriptio.

IN COMITIIS REGALIBVS RELIQUIÆ EIVS
PRÆSENTANTVR.

B Et clamabunt voce magna, dicentes; vsquequò Domine Sanctus, & verus non iudicas & non vindicas sanguinem nostrum de his, qui habitant in terra. Apoc. 6. 10.

HISTORIA.

C Arnibus S. Martyris sarragine, pro sæculi istius more, ab ossibus diuulsis, sacra eius Lipsana comitijs Regalibus inferuntur, quæ clientes strictis armati gladijs præcedebant. Quo ex spectaculo Principum præsentium atque vniuersæ multitudinis animi, visis S. Martyris interualla, diploide, ac pileo cruentatis in iustam necis ultionem accensi, VINDICTAM ingeminabant. hist. S. Engelb. lib. 2. c. 13.

Caput Quartum.

In quo Tabulæ S. ENGELBERTI miracula representantes, allatis capitulis historia comprobantur.

Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Psal. 15. 10.

Libera eum & non descendat in corruptionem. Iob. 33. 27.

D Inscriptio primæ Tabulæ.

Comes Arnsbergensis post quatuordecim hebdomades intestina Intestina
S. ENGELBERTI illæsa reperit. hist. S. Engelberti lib. 3. c. 42. illæsa.

Oswaldus Britanniarum Rex, cum nihil, quod pauperibus erogaret, ex cibarijs haberet reliquum, argenteas ciborum scutellas comminuit, easque inter pauperes diuisit; Quam Regis liberalitatem, ubi vidit Atdanus Lindisfarnensium Episcopus, prædixit fore, vt manus tã liberalis haud vlla conficeretur vetustate aut temporis diuturnitate.

C

Et